

دیوان مرصع خورشید

www.ketab.ir

به کوشش: اصغر علمی میاب

قالان یورد

دیوان مظہر حنیف

به کوشش: اصغر علمی

نویت چاپ: اول ۱۴۰۰

قطع: رقعی / ۱۹۲ صفحه

تیسرا حصہ: جلد ۱۰۰

گر افسست: آتای

شماره: ۸-۱۳-۶۷۶۵-۶۲۳-۹۷۸

قیمت: ۷۵ هزار تومان

تلفون: ۰۴۱۳۶۶۱۰۴۰۷ فکس: ۰۴۱۳۶۶۱۰۴۰۷
 سالان: ۹۰۹

دارای گواهینامه SO 9001

سرشناسه : مظهر خونی، عباسقلی، قرن ۱۳

عنوان و نام پدید آور: دیوان مظہر خویی /

به کوشش اصغر علمی میاب.

مشخصات نشر: تبریز: قالان یورد، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری : ۲۱۰ ص : ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.

شایک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۶۵۱۳-۸

وضعیت فهرست نویسی : فیمیا

موضوع: شعر فارسی -- قرن ۱۳ق

Persian poetry -- 19th century: موضوع

شناسه افزوده: علمی، اصغر، ۱۳۳۰-، گردآو

PIR۷۳۹۳: ده بندی کنگره

ده بندی دیویی : ۸۱/۵

شماره کتابشناسی ملی : ۷۴۱۷۸۱۷

www.qalanyurd.com فروشگاه آنلاین

فهرست

۰ ۴	 مقلمه
۲ ۰	 نمونه غزل مظهر
۲ ۳	 غزل
۱ ۳ ۱	 قصاید
۱ ۶ ۶	 مثنوی
۱ ۸ ۲	 فی القطعات
۱ ۸ ۳	 در رباعیات
۱ ۸ ۷	 دو بیتی
۱ ۸ ۷	 مفردات
۱ ۹ ۱	 منابع و مآخذ

میرزا عباسقلی خان مظهر

از شاعران به نام عهد ناصرالدین شاه و مظفر الدین شاه قاجار است. پدرش زین العابدین خان، چاپارباشی عباس میرزا نایب السلطنه بوده و از اهالی خوی می‌باشد. معلوم نیست محل تولد مظهر خوی یا تبریز است ولی نشو و نمای او در تبریز بوده است و بعضی از تذکرها او را از اعیان تبریز قلمداد نموده‌اند. هیچ‌یک از تذکرها که بدان‌ها خواهیم پرداخت از احوال مظهر سخنی که چندان قابل اعتنا باشد به میان نیاورده‌اند. خود مظهر نیز در هیچ کجا اشاره‌ای به محل تولد و یا سال تولد خود نمی‌کند. بعضی او را مظهر خویی، بعضی دیگر مظهر تبریزی و برخی دیگر مظهر خویی تبریزی مورد خطاب قرار داده‌اند. بنا به اظهار صریح خود مظهر نام پدرش زین العابدین خان است و یک برادر به نام فرامرز خان و دو خواهر نیز داشته است. از شاگردان محمد امین ملقب به استاد و متخلص به دلسوز شاعر برجسته‌ی تبریزی است.

از مظهر خونی

سید احمد دیوان بیگی شیرازی در تذکری حدیقه الشعراء که به ادب و فرهنگ در عصر قاجاریه پرداخته است، ذیل مظهر تبریزی می‌نویسد: اسمش عباسقلی خان از اعیان تبریز، پدرش زین العابدین خان چاپارباشی است. خودش خیلی ملاحظت و صباحت منظر داشته، عاقبت شوری بر سرش افتاده لباس کسوت پوشیده، سر به سیاحت گذاشت. در همان اوقات که جوان صبیحی بوده به اقتضای صورت خود این تخلص را اختیار نموده، دیوان بیگی می‌نویسد، مظهر تا سال هزار و دویست و شصت و سه در حیات بوده، از اوست:

دل دیوانه که آزاد ز قید دو جهان بود
حلقه بر گوش کشیده به غلامی تو دادم
رحم بگذار، خدا را مگشا بال و پر را
به گرفتاری خود با همه‌ی جور تو شادم

عزیز دولت آبادی در سخنوران آذربایجان از قطران تا شهریار می نویسد:
میرزا عباسقلی خان متخلص به مظهر فرزند زین العابدین چاپار باشی از
شاعران سده ی سیزدهم هجری قمری است. میرزا مظهر و میرزا سروش از
جمله شاگردان محمد امین ملقب به استاد و متخلص به دلسوز از سخنوران
سده ی سیزده هجری هستند

محمد علی تربیت در دانشمندان آذربایجان می نویسد: مظهر از فضلا و شعرای
اواخر قرن سیزدهم هجری بوده و در اواخر آن قرن به سی سال نرسیده در
شهر تهران به رحمت ایزدی پیوسته، دیوانش با دیوان خرم کردشتی در
سال ۱۳۰۷ هجری در تبریز به طبع رسیده و معروف است.

محمد دیهیم نیز در تذکره ی شعرای آذربایجان اشاراتی به مظهر نموده
است که حرف های او ترکیبی از سخنان عزیز دولت آبادی و محمد علی
تربیت است.

علامه محمدعلی مدرس تبریزی در تذکره ی ریخانه الادب می نویسد:
میرزا عباسقلی خان خویی از فضلاء شعرای قرن سیزدهم هجرت و از شاگردان
محمد امین دلسوز می باشد. دیوان او با دیوان خرم به سال هزار و سیصد
و هفتم هجرت در تبریز چاپ شده است.
وفاتش در اواخر قرن مذکور پیش از سی سالگی در تهران واقع شد و سال
آن معلوم نیست.

در تذکره ی بزرگان و سخن سرایان آذربایجان غربی آمده است:
عباسقلی خان مظهر خویی از شاعران قرن سیزدهم هجری قمری است که
در جوانی روی در نقاب خاک کشید. دیوان مرحوم مظهر به چاپ رسیده و
اشعار لطیفی دارد.
